

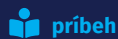

Otis Laubert (* 1946)

„Výtvarné umenie je jazyk, ktorým sa dokážem prihovárať ľuďom,“ slová umelca, ktorý mohol počas minulého režimu vystavovať iba doma, sú asi najvýstižnejším uchopením jeho hodnôt, postojov a spôsobu života, ktorým dodnes tento umelec žije.

V jeho príbehu nahliadame na púť autora, ktorý vždy túžil zobrazovať svet v jeho najprírodzenejšej podobe aj napriek dobe, v ktorej tvoril. Nedal sa vyrušovať systémom a jeho obmedzeniami a vytvoril si svoj vlastný svet. Jeho pestrá tvorba je veľmi inšpiratívna a veríme, že aj aktivity, ktoré vám ponúkame pomôžu vašim žiakom pochopiť našu minulosť i súčasnosť.

S príbehom pána Otisa sa môžete bližšie zoznámiť tu:

Aktivita 1

Obrazy zo života

Téma:

príbehy 20. storočia, obdobie socializmu a umenie, symbolika v umeleckom svete, komunikácia prostredníctvom obrazov, medzipredmetové vzťahy, využitie prvkov galerijnej pedagogiky, kritické myslenie

Ciel:

poznávať „malé dejiny“ prostredníctvom umenia, spoznať obdobie socializmu naratívnu metódou, odhaľovať negatívne stránky socializmu a jeho dosah na charakter ľudí a ľudské práva, rozvíjať kritické myslenie, rozvíjať schopnosť komunikovať a vyjadrovať sa prostredníctvom výtvarného umenia

Pomôcky:

príbeh pamätníka, internet, počítače, dataprojektor, interaktívna tabuľa, rôzne informačné zdroje, výkresy, farebné papiere, fixky, rôzne dobové fotografie, dobové obrázky

Postup

- Pred realizáciou aktivity si pripravíme ukážky z diela výtvarníka Otisa Lauberta, vytlačíme na čo najväčšie formáty
- Triedu vopred upravíme a vytlačené diela pamätníka rozmiestnime po celej triede
- Vyzveme žiakov na prechádzku po triede, prehliadku diela a sledujeme reakcie žiakov na jednotlivé vystavené obrazy. Snažíme sa upútať ich pozornosť a vyprovokovať žiakov k intenzívnejším pocitom

Alternatíva: pripravíme si prezentáciu z diel a obrazov pamätníka a premietame prostredníctvom dataprojektoru alebo interaktívnej tabule

- Rozvinieme diskusiu o tom, čo videli, čo si všimli, aké pocity to v nich vyvolalo. Spoločne analyzujeme a hodnotíme dielo po umeleckej stránke, ale snažíme sa spoločne uchopiť aj jeho význam, rozoberáme komunikačný jazyk a snažíme sa vyjadriť, čo autor vyjadruje jednotlivými dielami. Diskutujeme o tom, ako to na žiakov pôsobí, k čomu ich to provokuje, čo pri prehliadke diel cítia
- V ďalšej časti sa ich pýtame, či by sa chceli niečo dozvedieť o autorovi a následne ich oboznámime s príbehom pamätníka
- Diskutujeme o tom, čo počuli a ako sa zmenil pohľad na interpretované diela po *spoznaní príbehu pamätníka*
- Pýtame sa ich, či aj oni niekedy cítili potrebu sabavyjadrenia prostredníctvom umenia a či to niekedy skúsili? Ak áno, ako sa cítia pri tvorení čohokoľvek, aký bol proces hľadania sebayjadrenia, aký pocit sprevádzal tvorbu a požiadame ich aj o zdieľanie pocitov po jeho dokončení.
- Vyzveme ich k tomu, aby svoje pocity z príbehu vyjadrili prostredníctvom umeleckých prostriedkov – prostredníctvom rôznych techník výtvarného umenia. Použijeme vyjadrovacie prostriedky pamätníka, jeho komunikačný jazyk a tým sa pokúsime žiakov čo najviac zbližiť s príbehom pamätníka.

.....>

Alternatíva: Vyzveme žiakov k tomu, aby svoje súčasné pocity (obava, radosť, strach, neistota, láska, nevyrovnanosť, slasť,...atd.) vyjadrili prostredníctvom umeleckých prostriedkov – prostredníctvom rôznych techník výtvarného umenia

- Dáme im na výber z rôznych výtvarných techník, resp. umožníme voľbu vlastnej techniky:
 - **KOLÁŽ** – výtvarná technika založená na nalepovaní rôzneho materiálu na plochu obrazu (fotografie, farebné papiere, textil, obrázky, noviny, tapety, látka, nálepky,...) tak, že na plochu obrazu nalepujú jeho časti.
 - **FROTÁŽ** – výtvarná technika, ktorou získavame zaujímavú plochu v obraze prostredníctvom pretláčania štruktúry predmetu cez papier, najčastejšie trením
 - **MONTÁŽ** – výtvarná technika, ktorá vzniká zostavením výtvarného celku využitím hotových obrázkov alebo jeho častí
 - **PROLÁŽ** – výtvarná technika založená na práci s viacerými reprodukciami alebo predlohami, ktoré sa v konečnej podobe navzájom prelínajú. Vzniká najčastejšie rozdelením obrazov na pásiky a striedavým použitím nastrihaných pásikov z jednotlivých obrazov tak, aby sme natiahli obraz do nami zvolenej veľkosti
 - **ROLÁŽ** – výtvarná technika, pri ktorej je predloha rozdelená na rôzne časti (oblúky, štvorce, obdĺžniky, viacuholníky,...) a následne je predloha poskladaná podľa nami zvoleného systému, prípadne s rôznymi posunmi
 - **BATIKA** – výtvarná technika farbenia textilu pomocou viazaných šnúrok
- Rozhodneme sa na základe našich možností, či budeme realizovať aktivitu ako školskú činnosť, alebo im ju zadáme ako projektovú úlohu
- Po naplnení zadaného času vyzveme žiakov na prezentáciu výsledkov
- Zo zhotovených diel môžeme vytvoriť napr. „bytovú výstavu“, v ktorej budú žiaci prezentovať svoje diela
- Postupne ich vyzývame k reprodukcii a predstavení svojich diel. Akú časť zo života pamätníka ním vyjadrili a prečo práve daný úsek života ich inšpiroval k tvorbe. Postupne opätovne poskladáme životnú skladačku pamätníka.
- Diskutujeme o hodnote spracovaných diel pre nich samých, ako sa cítili, cítia, či ich dielo a jeho tvorba oslobodilo od nejakých negatívnych pocitov. Pýtame sa ich, čím je umenie pre človeka prínosné, ako ho obohacuje a prečo je dôležitou a potrebnou súčasťou ľudského života

.....>

Aktivita 2

Svet v mojej hlave

Téma:

príbehy 20. storočia, obdobie socializmu a umenie, práca s textom, čitateľská gramotnosť, predstavivosť a obrazotvornosť, vizualizácia a mentálne obrazy o svete, vzájomný rešpekt a tolerancia

Ciel:

oboznamovať sa s našou minulosťou prostredníctvom príbehov, spoznať obdobie socializmu i nástupu demokracie naratívnu metódou, rozvíjať čitateľskú gramotnosť, evokovať tvorbu obrazov a tým lepšie rozumieť minulosti, využívať predstavivosť a subjektívne zážitky pri spoznávaní minulosti

Pomôcky:

príbeh pamätníka, dobové fotografie, dobové obrázky, dobové dokumenty

Postup

- Pripravíme si vopred príbeh pamätníka a rozdelíme ho na niekoľko častí : „*Namiesto motorky ŠUPka*“, „*Bítnické 60.roky*“, „*Mozole na rukách a bytové výstavy*“, „*Konečne v povedomí verejnosti*“
- Postupne žiakom čítame jednotlivé časti príbehu. Vyzývame žiakov, aby počas čítania využívali svoju predstavivosť. Žiaci pri tvorbe obrazov využívajú svoje subjektívne zážitky, svoj vlastný svet. Ku každému pojmu, situácii pripájajú svoju osobitú predstavu.
- Prostredníctvom riadenej vizualizácie sa študenti učia ako vytvoriť mentálne predstavy a ako s nimi narábať.
- Po každom odseku čítanie zastavíme a žiaci zdieľajú obrazy, ktoré sa im v mysli vytvorili a rozprávajú o nich. Tiež môžu povedať, ktoré predstavy im k vytvoreniu obrazov dopomohli (postava, budovy, vôňa, farba, situácia,...atď.)
- Žiaci popisujú, ako im tento obrázok pomohol pochopiť vtedajšiu situáciu alebo príbeh, ktorý sme čítali. Prepájajú svoje predstavy s poznatkami z histórie, ktoré už získali, resp. dozvedeli sa z rôznych zdrojov (rodina, tlač, internet, učebnice, encyklopédie, sociálne siete,...atď.)
- Pokračujeme v čítaní a po každom odseku opakujeme zdieľanie obrazov. Dopĺňame historickým kontextom, popisujeme dobu a jej typické prvky i najvýznamnejšie udalosti. Fixujeme poznatky prostredníctvom vytvorených obrazov.
- Pýtame sa žiakov, ktoré slová, situácie im najviac dopomohli ku vytvoreniu obrazov a vlastných vízií. Diskutujeme o tom, či sú predstavy žiakov rovnaké alebo rozdielne. Čo spôsobilo ich odlišnosť. Diskutujeme o rozdielnosti predstáv a čo to spôsobuje.
- Vyzývame k pochopeniu a rešpektovaniu rozdielnosti a zároveň prepájame s faktami a reáliami z histórie.
- Na záver príbeh zosumarizujeme, môžeme doplniť o oboznámenie sa s tvorbou pamätníka. Snažíme sa diskutovať o živote pamätníka a pokúsime sa sformulovať posolstvo príbehu, trebárs aj prostredníctvom zdieľaného mentálneho obrazu.